

LOPPURAPORTTI: SALON KAUPUNKI

Kohti hiilineutraalia Saloa 2035 -hanke, dnro 1026/02.08.00.05/2023

Sisällys

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet.....	1
2. Hankkeen osapuolet ja menetelmät.....	1
3. Hankkeen tulokset ja poikkeamat 2022–2024	2
4. Hankkeen vaikutukset	4
5. Viestinnän toteutuminen ja tulokset	7
6. Tulosten kestävyys ja hyödyntäminen.....	8
7. Talousraportti.....	9
8. Suositukset tulevia hankkeita ja ohjelmia varten	9
9. Johtopäätökset.....	9

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Kohti hiilineutraalia Saloa 2035 -hankkeessa (2022–2024) tavoiteltiin [Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman](#) toimeenpanon tehostamista sekä ilmasto- ja ympäristöjohtamisen kehittämistä. Tavoitteena oli saattaa ilmasto ja -ympäristöohjelma entistä tiiviimmäksi osaksi kaupungin jokapäiväistä toimintaa sekä pohjustaa tulevan ohjelman päivitystyötä. Hankkeessa selvitettiin Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman seurantar ryhmän perustamista. Hankkeessa oli tavoitteena syventää yhteistyötä ulkoisten sidosryhmien kanssa ja edistää näin ilmasto- ja ympäristöasioita myös kaupunkiorganisaation ulkopuolella. Hanketyössä aloitettiin toimenpiteitä, jotka edistävät Salon kaupunkistrategian vastuullisuustavoitteita vuodelle 2030. Lisätietoa Salon strategiasta löytyy [täältä](#).

Hiilineutraali
Salo 2035

2. Hankkeen osapuolet ja menetelmät

2.1. Osapuolet ja menetelmät

Osapuolina hankkeessa olivat Salon kaupunki sekä ympäristöministeriö. Hankehakemukseen oli määritelty projektin keskeisimmät tehtävät sekä projektisuunnitelma, jonka mukaan projektia toteutettiin osavaiheittain (1–5). Hankkeeseen laadittiin myös viestintäsuunnitelma hankeviestinnän tueksi. Säännölliset ohjausryhmäkokoontumiset tukivat hankkeen etenemistä vaihe vaiheelta.

2.2. Ohjausryhmä

Hankkeelle perustettiin asiantuntijoista koostuva ohjausryhmä, joka kokoontui säännöllisesti tarkastelemaan hankkeen etenemistä sekä jakamaan hyviä käytäntöjä hankkeen edistämiseksi. Ohjausryhmään kuuluivat Valonian toimialapäällikkö Riikka Leskinen, Yrityssalon erityisasiantuntija ja Lounapuisto-hankkeen projektipäällikkö Jussi Somerpalo. Salon kaupungilta mukana olivat ohjausryhmän puheenjohtajana toimiva elinvoimajohtaja Mika Mannervesi, viestintäpäällikkö Teija Järvelä, ympäristönsuojelupäällikkö Heidi Veck sekä erityisasiantuntija Anu Tuovinen. Esittelijänä ja sihteerinä ohjausryhmässä toimi hankkeen projektipäällikkö Meri-Tuulia Hurri. Ohjausryhmä kokoontui yhteensä viisi kertaa hankkeen aikana.

3. Hankkeen tulokset ja poikkeamat 2022–2024

3.1. Lista hankkeen keskeisistä tuloksista

- **Asukaskysely tavaralainaamosta:** Hankkeessa kartoitettiin mahdollisuutta perustaa maksuton tavaralainaamo salolaisille. Hankkeessa kartoitettiin asukaskyselyllä lainaamohalukkuutta sekä selvitettiin mahdollisia lainaamotoimintaan sopivia tiloja. Google Forms -työkalulla toteutettuun asukaskyselyyn saatiin 310 vastausta, joista 87 % oli tavaralainaamo puoltavia. Tilaselvityksestä kävi ilmi, ettei tavaralainamolle löydy kaupungin hallinnoimista tiloista nykyjärjestelyin sellaisenaan sopivaa tilaa, vaan lainaamotila vaatisi erityisjärjestelyjä sekä remonttia. Tavaralainamoselvityksen tulokset annettiin Salon vapaa-aikapalvelualueen johdolle tiedoksi mahdollisten jatkotoimenpiteiden pohjaksi tulevaisuudessa. Selvitystyöstä sekä tulosraportoinnista vastasi pääasiassa projektisuunnittelija Birgit Nyman, joka oli mukana hankkeessa sen ensimmäisellä kolmanneksella.

- **Ilmastotyön tietopaketti:** Finnish Consulting Group (jäljempänä FCG) toteutti hankkeelle tiiviit ilmastotietopakettipohjat sisäiseen ja ulkoiseen viestintään. Sisäinen tietopaketti julkaistiin Salon kaupungin intranetissä kaupunkistrategian toimeenpano -sivulla ja ulkoinen tietopaketti Salon kaupungin verkkosivustolla. Voit tutustua tietopakettiin [täällä](#). FCG:n kanssa tehdyn yhteistyön kustannukset katettiin hankkeen ulkopuolelta.

- **Ilmasto- ja ympäristöjohtamisen koulutuskokonaisuus:** Hankkeen keskeisenä tavoitteena oli vahvistaa Salon kaupunkiorganisaation viranhaltijajohdon sitoutumista [ilmasto- ja ympäristöohjelman tavoitteisiin](#). Tavoitteena oli tuoda vastuullisuutta näkyvämmiin osaksi kaupungin jokapäiväistä johtamis- ja toimintakulttuuria Salon kaupunkistrategian mukaisesti. Hankkeessa kaupunkiorganisaation ilmasto- ja ympäristöjohtamista kehitettiin kaupungin viranhaltijajohdolle suunnatun koulutuskokonaisuuden myötä.

Koulutuskokonaisuus toteutettiin tiiviissä yhteistyössä Gaia Consulting Oy:n kanssa (jäljempänä Gaia). Koulutussisällöt rakentuivat Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman tavoitteiden ympärille. Koulutukseen kuului kolme lähityöpajaa, jotka ajoittuivat keväälle ja syksylle 2023. Koulutuksessa hyödynnettiin lähityöpajojen lisäksi virtuaalista oppimisalustaa, joka sisälsi työpajojen välissä tehtäviä itsenäisiä välitehtäviä sekä koulutusta varten tuotetut materiaalit.

Ensimmäisessä työpajassa osallistujat identifioivat oman roolinsa ilmasto- ja ympäristöjohtamisessa. Toisessa työpajassa tutustuttiin tarkemmin Salon ilmasto- ja ympäristöohjelman päätavoitteisiin, joiden kautta edelleen paneuduttiin ohjelman toimenpiteiden toteuttamiseen käytännössä. Kolmannessa työpajassa reflektointi koulutuksen aikana opittua sekä varmistettiin, että ympäristöohjelman tavoitteilla on mahdollisuudet toteutua siihen listattujen toimenpiteiden avulla. Koulutuksissa tehtiin myös alustavaa taustatyötä Salon ilmasto- ja ympäristöohjelman tulevaa vuoden 2025 päivitystä varten.

- **Ilmasto- ja ympäristökoulutus kaupunginvaltuustolle:** Gaia toteutti luottamushenkilöille räätälöidyn, tiivin kaksituntisen ilmasto- ja ympäristökoulutuksen Salon kaupunginvaltuustolle 5.2.2024. Koulutuksessa kerrattiin Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman päätavoitteet sekä ajankohtaisimmat kestävä kehityksen asiakokonaisuudet. Koulutuksen keskeisenä teemana oli ilmasto- ja ympäristötyön kytkeytyminen kuntien elinvoimaan sekä kilpailukykyyn.
- **Ilmasto- ja ympäristöjohtamisen opas:** Gaia kokosi koulutusten pohjalta viranhaltijajohdon työn tueksi Ilmasto- ja ympäristöjohtamisen oppaan (kuva 1). Opas, eli Työkirja, jakautuu taustamateriaaliosuuteen sekä käyttäjän muokattavissa olevaan työkirjaan (Liite 6). PowerPoint-pohjalle

tehty laaja Työkirja koostuu 85 diasta ja se julkaistaan sekä kokonaisuudessaan että pienempiin osiin pilkkottuna ketterän käytettävyyden varmistamiseksi. Työkirja julkaistaan kaupungin intranetissä, josta sen voi ladata ilmasto- ja ympäristöjohtamistyön tueksi tai yleisoppaaksi aiheesta kiinnostuneille. Lisäksi ulkoisille verkkosivuille on suunnitelmassa julkaista laajemmalle kohderyhmälle soveltuva versio oppaasta myöhemmin hankkeen päätyttyä. Työkirja on suunniteltu siten, että sitä voi päivittää tarpeen mukaan.

Kuva 1: Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöjohtamisen Työkirjan sisällysluettelo 2024

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Ilmasto- ja ympäristöjohtamisen kulmakivet
3. Salon ilmasto- ja ympäristöjohtaminen
4. Nykyisen ilmasto- ja ympäristöohjelman priorisoidut toimenpiteet

LIITTEET

1. Ohjelman päivityksen evästys
2. Päivityksen ohjeistus – ryhmätöiden muistiinpanot
3. Salon ilmastojohtamisen foorumit -ryhmätyö
4. Taustatietoa nykyisistä päätavoitteista
5. Muiden kuntien esimerkkejä

- **Sidosryhmäyhteistyö:** Hankkeessa järjestettiin 8.2.2024 sidosryhmäfoorumi Salon seudun maatalouden sektorille. Maatalous on merkittävä elinkeino Salon seudulla – vuonna 2022 Salossa toimi noin 824 aktiivista maatilaa. Foorumin tarkoituksena oli verkostoitua ja kuulla maataloussektoria puhuttavista ajankohtaisteemoista sekä puhua elinkeinon kestävästä tulevaisuudesta. Tilaisuuden kolmen asiantuntija-alustuksen aiheina olivat maatalouden elinkeinopoliittinen ulottuvuus, kiertotalouden kytkeytyminen Salon seudun maatalouteen sekä maatalouden kestävä siirtymä. Alustajina toimi Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton (jäljempänä MTK) sekä Luonnonvarakeskuksen edustajia. Ensimmäinen foorumi keräsi yhteen noin 20 maataloussektorin toimijaa. Tulevaisuudessa tilaisuudesta halutaan tehdä säännöllisesti toistuva. Lue lisää tilaisuuden tiedotteesta [täältä](#).
- **Ilmasto- ja ympäristöohjelman seurannan kehittäminen:** Hankkeessa jatkettiin aiemmin Salon kaupungilla vuonna 2022 laaditun Excel-pohjaisen ilmasto- ja ympäristöohjelman tavoitteiden seurantakyselyn kehittämistä. Seurantakyselyyn kerättiin aineistoa vuoden 2023 loppuun mennessä tehdyistä ilmasto- ja ympäristöohjelman toimista. Kysely toteutettiin OneDrive-pilvitiedostoa hyödyntäen siten, että ohjelman tavoitteista vastaavat henkilöt saivat itse täyttää vastualueidensa toimet Excel-tiedostoon tai antaa vastaukset haastatteluina, joiden aineiston hankkeen vastuuhenkilö kirjasi seurantatiedostoon. Kyselyä varten haastateltiin kaupungin eri palvelualojen sekä kaupungin konserniyhtiöiden johtoa. Aineiston pohjalta laadittiin kooste ilmasto- ja ympäristöohjelman etenemisestä Salon kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöksen liitteeksi.
- **Ilmasto- ja ympäristöasioiden seuranta:** Hankkeessa koordinoitiin Salon osalta Valonian teettämää Kuntien ja maakunnan ilmastotyön indikaattorit ja vuosiseuranta -kyselyä, joka oli ensimmäinen laatuaan keväällä 2023. Kaikkia kyselyn lukuja ei saatu vielä koottua ensimmäisellä seurantakaudella, mutta työ saatiin hyvin alkuun ja kyselypohja toimii tärkeänä työkaluna seurannan jatkokehittämiseen. Tiedonkeruuta kyselyyn jatketaan keväällä 2024.

- **KEKANUA II – Kestävän kaupunkikehityksen avainindikaattorit:** Salo osallistui indikaattorien kansalliseen kehitysohjelmaan, jota Suomen ympäristökeskus (jäljempänä Syke) koordinoi. Indikaattorit olivat osa ympäristöministeriön koordinoimaa Kestävä kaupunki -ohjelmaa. Salon ja muiden mukana olleiden kuntien indikaattoritietoihin voi tutustua tarkemmin [täällä](#).

3.2. Poikkeamat verrattuna suunnitelmiin

- **Seurantatyökalun hankinta:** Salossa kartoitettiin alkuperäisen hankesuunnitelman mukaisesti ulkopuolisen palveluntarjoajan tuottamaa seurantatyökalun hankintaa. Selvityksen myötä päätettiin toistaiseksi olla hankkimatta työkalua, sillä Salossa kehitetään kaupunkistrategian kokonaisvaltaista mittaristoa. Hankkeessa tehtiin ilmasto- ja ympäristömittariston kehittämistyötä yhteistyössä strategiatyöstä vastaavien tahojen kanssa. Tavoitteena on yhdistää ilmasto- ja ympäristöasioiden seuranta tiiviiksi osaksi strategian seurantaa. Näin ilmasto- ja ympäristöseuranta saadaan lähemmäs strategiatyötä, eikä se jää irralliseksi muista osa-alueista.
- **Ilmasto- ja ympäristöohjelman seurantaryhmän perustaminen:** Hankesuunnitelmaan oli kirjattu ilmasto- ja ympäristöohjelman seurantaryhmän perustaminen. Hankkeen aikana tehdyn kartoituksen päätteeksi todettiin, että kaupungin ohjelmaseuranta hakee vielä muotoaan ja kehitystä tulisi tehdä siten, ettei ilmasto- ja ympäristöohjelman seuranta jää erilliseksi muusta seurannasta. Seurantatyötä suunnitellussa tulee kuitenkin varmistaa seurantaa toteuttavien tahojen riittävä substanssiosaaminen ilmasto- ja ympäristöasioissa.

4. Hankkeen vaikutukset

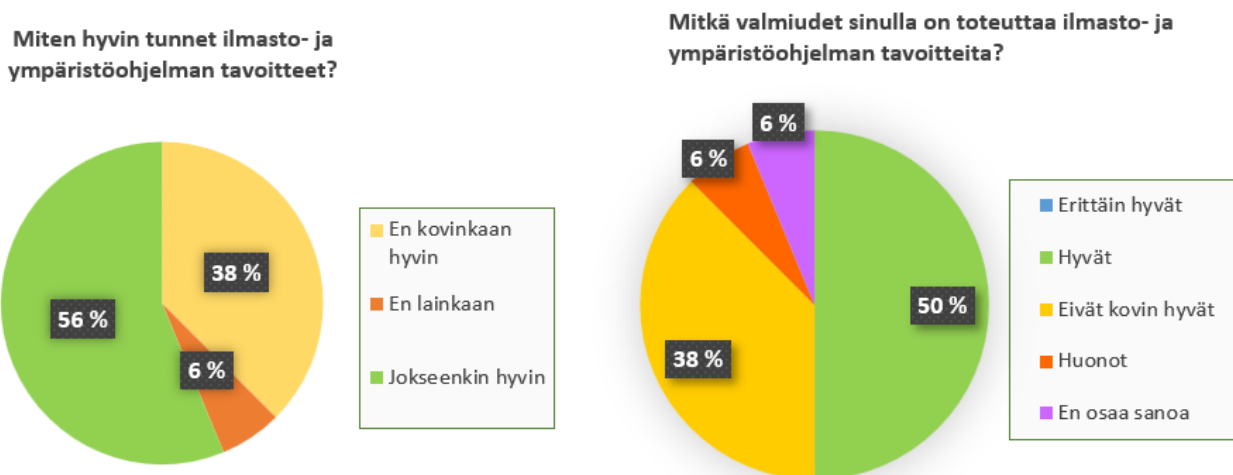
4.1. Ilmasto- ja ympäristökoulutukset viranhaltijajohdolle selkeyttivät nykyistä ja pohjivat tulevaa vastuullisuustyötä

Hankkeessa järjestetty viranhaltijajohdon koulutuskokonaisuus selkeytti ilmasto- ja ympäristöjohtamisen roolia Salon kaupunkiorganisaatiossa, toi ilmasto- ja ympäristöohjelman tavoitteet koulutettaville tutuiksi sekä kirkasti kaupunkistrategian ympäristötavoitteita ja niiden kytkeytymistä muihin strategisiin päämääriin. Salon ilmasto- ja ympäristöohjelman osin monimutkaiseksi koetun rakenteen vuoksi koulutuksen sisältö ja tehtävät koettiin hyväksi tavaksi hahmottaa 85 toimenpiteen ohjelmaa. Koulutuksen myötä tapahtunut reflektio ohjelmasta sekä kouluttajien tuottama koontimateriaali antoivat hyvät eväät nykyisen ohjelman toimeenpanolle sekä ohjelman päivitykselle vuodelle 2025. Koulutuksessa johtajien yhtenä tehtävänä oli tunnistaa omalta toimialaltaan sellaiset konkreettiset toimenpiteet, jotka olivat toteutettavissa vielä vuoden 2023 aikana. Tämä antoi kannustusta siihen, että jokainen pieneltäkin tuntuva toimenpide edistää ilmasto- ja ympäristötavoitteita sekä on osaltaan merkityksellinen suurten tavoitteiden saavuttamisessa.

4.1.2 Alkukartoituskyselyn tulokset

Ennen ensimmäistä lähityöpajaa keväällä 2023, kaupungin johdolle laadittiin alkukartoitus ilmasto- ja ympäristöjohtamisen osaamisen tasosta yhdessä Gaian kanssa. Kyselyyn saatiin 16 vastausta, joiden perusteella voitiin todeta ympäristöohjelman olevan vielä osin tuntematon. Myös vastaajien rooliin ilmasto- ja ympäristöjohtajina kaivattiin alkukartoituksen perusteella selkeyttä (kuva 2). Alkukartoituksen tuloksia hyödynnettiin koulutuskokonaisuuden aineistojen ja työpajojen valmisteluissa.

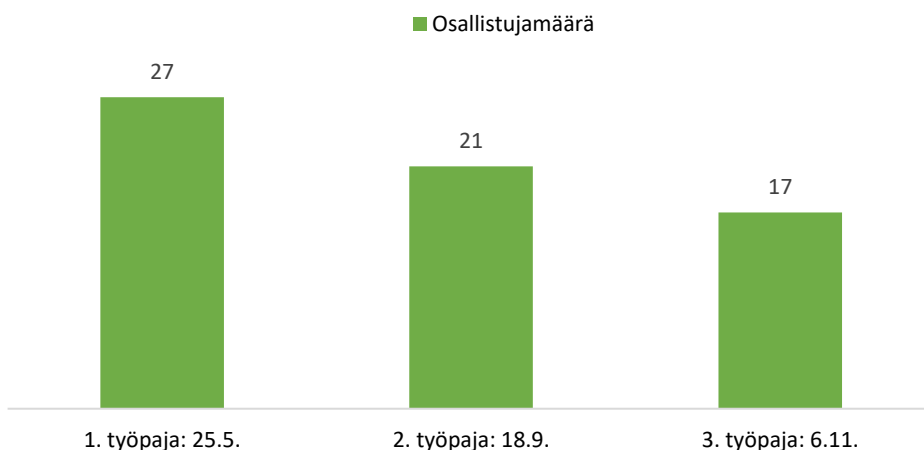
Kuva 2: Viranhaltijajohdon alkukartoituskyselyn tulokset 2023

4.1.3 Työpajoihin osallistuminen

Työpajoihin kutsuttiin reilu 40 henkilöä. Työpajojen osallistujamäärät putosivat loppua kohden (kuva 3). Koulutuskokonaisuuden ajoittuminen vuonna 2021 hyväksytyyn ilmasto- ja ympäristöohjelmakauden loppupuolelle saattoi osaltaan vaikuttaa osallistujamääriin siten, ettei koulutusta välttämättä mielletty tarpeelliseksi enää tässä vaiheessa. Koulutusten aikana tähän tartuttiin viestimällä vahvemmin koulutuksen merkityksestä ohjelman tulevan päivityksen valmisteluissa sekä ohjelman tavoitteiden yhteydestä tuoreeseen kaupunkistrategiaan. Hupenevaa osallistujamäärää paikkasi virtuaalinen oppimisolusta, jonka välityksellä eri palvelualueilta saatiin tarvittava aineisto ilmasto- ja ympäristöjohtamisen oppaaseen.

Kuva 3: Viranhaltijajohdon koulutuksen työpajojen osallistujamäärät 2023

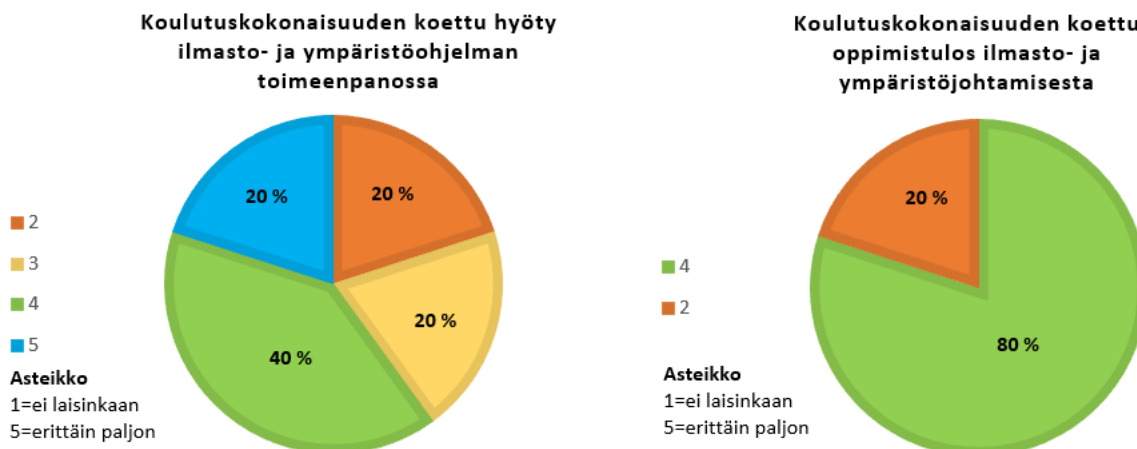
4.1.4 Palautekyselyt

Koulutusten päätteeksi Gaia laati virtuaaliselle oppimisolustalle palautekyselyn koulutuskokonaisuudesta. Kyselyyn saatiin yhteensä viisi vastausta (kuva 4). Yleisesti tulokset olivat pääosin positiivisia ja vastaajista useimmat kokivat koulutuskokonaisuuden hyödylliseksi. Toisaalta pieni vastausmäärä ei anna kovin kattavaa kuvaa siitä, mikä koulutuksessa oli onnistunutta ja mikä vaatii vielä kehittämistä.

Myös hankkeessa laadittiin Forms-pohjainen palautekysely koulutuksista kevään 2023 alkukartoituksen jatkumoksi, mutta siihen ei saatu yhtään vastausta. Tämä johtui luultavimmin kyselyiden päällekkäisyyksistä. Vähäisen vastaajamäärän vuoksi alku- ja palautekyselyt eivät ole itsessään vertailukelpoisia. Kehitysehdotuksena voisi olla työpajassa tehtävä virtuaalinen palautekysely, johon olisi

varattu muutama minuutti aikaa tilaisuuden lopusta. Lisäksi vastaavien kyselyjen parempi koordinointi olisi tarpeen turhien päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Kuva 4: Viranhaltijajohdon palautekyselyn tulokset 2023

4.2. Valtuuston ilmasto- ja ympäristökoulutus

Valtuustolle järjestetyssä koulutuksessa korostettiin kestävän kehityksen olevan edellytyksenä kuntien tulevaisuuden elinvoimalle sekä kuntalaisten hyvinvoinnille. Koulutustilaisuudessa syntyi rakentavaa keskustelua aiheesta ja teema herätti hyvää vuoropuhelua sekä kiinnostusta. Myös kipupisteistä keskusteltiin ilman suurempaa vastakkainasettelua. Koulutustilaisuuden pohjalta kestävän kehityksen teemoja on sujuvampi perustella kuntapäätäjille tulevaisuudessa.

4.3. Sidosryhmäyhteistyö rakensi vuoropuhelua ja loi pohjaa tiiviimmälle yhteistyölle maataloussektorin kanssa

Maatalouden ollessa merkittävä elinkeino Salon seudulla, sen vaikutukset ympäröivään luontoon sekä Saaristomereen ovat merkittävät. Foorumilla kytkettiin maataloussektoria vahvemmin kaupungin kestävän elinvoiman kehittämiseen, jolloin erilaiset näkökulmat auttavat löytämään parhaat käytännöt ja ratkaisut haasteisiin.

Sidosryhmäfoorumien avulla pyrittiin purkamaan kestävän kehityksen ja maatalouden vastakkainasettelua ja luomaan luontevaa keskusteluyhteyttä asioista. Foorumissa maatalousyrittäjät toivat esiin niin käytännön toiveita kuin puivat tulevaisuuden haasteita ja mahdollisuuksia. Tilaisuudessa oli runsaasti tilaa vapaalle keskustelulle, jotta maataloussektorin ajankohtaiset asiat tulisi huomioitua mahdollisimman kattavasti. Foorumin myötä Salon elinkeinopoliittiseen toimikuntaan saatiin mukaan MTK:n edustaja. Lisäksi foorumissa saatiin ratkottua myös tilaisuudessa esiin nousseita akuutteja käytännön haasteita. Foorumi koettiin onnistuneeksi keskustelunavaukseksi sekä mahdollisuudeksi tiivistää kaupungin ja maataloussektorin välistä yhteistyötä tulevaisuudessakin, muun muassa järjestämällä vastaavia foorumeita säännöllisesti.

4.4. Seurannan kehittäminen

Hankkeessa tehty ilmasto- ja ympäristötyön seurannan kehittäminen on hyvä askel kohti tehokkaampaa tiedolla johtamista, jonka kautta voidaan seurata vaikuttavimpia toimenpiteitä sekä suunnitella niukkojenkin resurssien rajoissa järkevimmit kestävä kehitystä edistävät toimet. Seurannan tulosten raportointi osana tilinpäätöstä on askel kohti kestävä kehityksen vahvempaa kytkemistä kuntatalouteen. Tulosten näkeminen ja toimien eteneminen voivat myös kannustaa jatkamaan pitkäjänteistä ympäristötyötä, jonka tulokset eivät aina näy hetkessä.

5. Viestinnän toteutuminen ja tulokset

Viestintää toteutettiin hankkeen edetessä pääasiassa Salon kaupungin viestintäkanavissa. Lisäksi hanke koordinoi Salon kaupungin paikallisliikenteen ilmastoloikkaa Syken ylläpitämälle Kestävyysoikka-sivustolle. Apua viestinnän toteuttamiseen saatiin kaupungin viestintäpalveluista.

5.1. Hankkeen esittelyt

- Hanke esiteltiin Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman toimeenpanijan roolissa FCG:n fasilitoimassa ohjelmajohtamisen työpajassa 3.2.2023 Salon kaupungintalolla. Työpaja oli suunnattu kaupungin viranhaltija- sekä luottamushenkilöille.
- Hanketyön alkutaipaleella konsultoitiin Valkeakosken kuntaa Etelä-Pirkanmaalta muun muassa viranhaltijajohdon koulutuskokonaisuutta koskien. Yhteyshenkilönä toimii Valkeakosken ilmastoasiantuntija Ossi Kekki. Lisäksi hankkeessa on konsultoitu Raison sekä Paraisten kuntien ilmastoasiantuntijoita jakaen puolin ja toisin hyviä oppeja.
- Kiertotalouden osalta yhteistyötä on tehty Yrityssalon [Lounapuisto](#)-hankkeen kanssa. Kohti hiilineutraalia Saloa 2035 -hanke esiteltiin Yrityssalon järjestämässä [Lounapuistopäivässä](#): 28.2.2023. Hankkeesta oli kuulemassa eri kiertotalouden alojen toimijoita. Suunnitteilla oli myös Lounapuisto-hankkeen kanssa yhteinen kiertotalousaiheinen yleisöluento Salon kansalaisopistolla. Luentoa tarjottiin kaksi kertaa keväällä ja syksyllä 2023, mutta kummallakaan kerralla ilmoittautujamäärä ei riittänyt luennon toteuttamiseen.

5.2. Hankkeen viestinnän kulmakivet

- Hankkeelle laadittiin viestintäsuunnitelma sen alettua 2022.
- Hankkeelle tilattiin ulkopuoliselta palveluntarjoajalta oma logonsa. Logo mukailee kaupunkistrategian ympäristötavoitteen ilmettä, mutta on kuitenkin helposti tunnistettavissa Hiilineutraali Salo 2035 -hankkeen omaksi logoksi. Logoa hyödynnettiin hankeviestinnässä monipuolisesti.
- Hankkeelle perustettiin oma [verkkosivu](#) Salon kaupungin Asuminen- ja ympäristö -ylänavigaation alle. Hankkeen pääsivun sekä kestävä kehityksen aiheisiin liittyviä alasivujen sisältöjä kehitettiin hankkeen aikana. Hankkeen päätyttyä sivustot päivitetään ajankohtaisiksi, jotta kestävä kehityksen sisällöt jäävät jatkossakin hyödynnettäviksi.
- Hankkeen viestintä toteutui pääpiirteittäin linjassa suunnitelmien kanssa. Suunniteltua näkyvyyttä kaupungin fyysisten tilojen auloissa ei ehditty toteuttamaan.

5.3. Hankkeen näkyvyys eri viestintäkanavissa

Paikallinen viestintä

Hankkeen toimista viestittiin pääasiassa Salon sosiaalisen median kanavissa sekä kaupungin omissa viestintäkanavissa: ulkoisilla verkkosivuilla sekä intranetissä.

- Meidän Salo -henkilöstölehti: hankkeen esittely (1/23) ja hankkeen ajankohtaispäivitys (3/23)
- Salon painettu Kaupunkitiedote: hanke-esittely sekä hankkeen yhteydessä toteutettu tavaralainaamokysely sai sivun verran näkyvyyttä numerossa 2/2023. Tavaralainaamokyselyn

osallistujille suunnattu kiitosviesti julkaistiin [Kaupunkitiedotteessa 3/2023](#). Levikki: kaikki salolaistaloudet.

- Salon kaupungin sosiaalisen median kanavat: FaceBook, X ja LinkedIn
 - ✓ Tavaralainaaamokyselyn säännölliset ajankohtaisnostot 2023
 - ✓ Viranhaltijajohdon koulutusten työpajat 2023
 - ✓ Sidosryhmäfoorumi 2024
 - ✓ Earth Hour -nosto ilmastotoimien tärkeydestä 2023 ja 2024
- Ylen valtakunnallinen Miljoona roskapussia -kampanja: hankkeessa koordinoitiin Salon kampanjaviestintää eri kanavissa kahden kuukauden kestoisena kampanja-aikana. Kampanja vahvisti kiertotalouden tärkeyttä sekä viesti roskaamisen ympäristöhaitoista. Hanke aloitti kampanjan koordinoimisen myös 2024.
- Salon Seudun Sanomat 29.8.: Taiteiden Yä -tapahtumasta kertovassa artikkelissa mainittu hankkeen järjestämä kuntalaisille suunnattu ympäristötietoisku Taiteiden yä -tapahtuman yhteydessä.
- Sidosryhmäfoorumista tiedotettiin kaupungin viestintäkanavissa tammikuussa 2024.

Valtakunnallinen viestintä

Kestävyysloikka-palvelussa, jossa tuotiin esiin Salon Paikku-paikallisliikenteen maksuttomien kokeilujaksojen vaikutuksia joukkoliikenteen houkuttavuuteen. Artikkelin voi lukea kokonaisuudessaan [täältä](#).

Gaian asiakastarina

Koulutuskokonaisuuksien jälkeen Gaia haastatteli elinvoimajohtaja Mika Mannervettä sekä hankkeen projektipäällikkö Meri-Tuulia Hurria koulutusten jälkeisistä tunnelmista ja opeista. Voit tutustua Gaian asiakastarinaan [täältä](#).

Arvio viestinnän toteutumisesta

Hankkeelle laadittu viestintäsuunnitelma toteutui pääpiirteittäin aiotulla tavalla. Suunniteltua näkyvyyttä kaupungin fyysisten tilojen auloissa ei ehditty toteuttamaan.

6. Tulosten kestävyys ja hyödyntäminen

6.1. Tulosten kestävyys

Hankkeessa järjestetty viranhaltijajohdon koulutuskokonaisuus selkeytti ilmasto- ja ympäristöjohtamisen roolia Salon kaupunkiorganisaatiossa. Hankkeen myötä kaupungilla on paremmat lähtökohdat edistää kestävä kehityksen strategista työtä ja integroida vastuullisuus entistä vahvemmaksi osaksi kaupunkiorganisaation toimintaa. Myös kaupungin luottamushenkilöille viestimiselle on hyvä pohja koulutuksen myötä.

6.2. Riskit

Muutokset poliittisissa linjauksissa niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin, voivat heiluttaa ilmasto- ja ympäristötyön toteutumista puolelta toiselle. Riskeihin on syytä varautua ja pohtia vaihtoehtoisia lähestymistapoja asiakokonaisuuksiin, jotteivat kestävä kehityksen tavoitteet vesity tahdon puutteen alle, vaan ne nähtäisiin keskeisenä osana kestävä ja elinvoimaista tulevaisuutta.

Lainsäädäntö kehittyy hitaassa aikataulussa ja laahaa monin paikoin kestävyystavoitteiden perässä. Siten lainsäädäntöön tuudittautuminen on viimeinen keino edistää kunnianhimoisia kestävyystavoitteita. Ratkaisuna on pyrkiä lisäämään toimia positiivisten kannusteiden kautta ja poikkihallinnollisella vuoropuhelulla. Myös aktiivinen sidosryhmien kanssa käytävä vuoropuhelu voi auttaa uusien ratkaisujen etsimisessä.

Ilmasto- ja ympäristötoimien resursointi voi olla paikoin niukkaa ja nojata vahvasti erilaiseen hankerahoitukseen, mutta tämän voi ratkaista poikkihallinnollista yhteistyötä tiivistämällä, jolloin ilmasto- ja ympäristötoimien on mahdollista saada samalla vahvempaa näkyvyyttä sekä vaikuttavuutta. Vertaisoppimalla ja yhdessä tekemisellä on paremmat edellytykset onnistua ja välttää turhaa vastakkainasettelua.

6.3. Tulosten hyödyntäminen

Hanke vahvistaa kaupunkistrategian vastuullisuustavoitteiden toimeenpanoa ja antaa hyvät valmiudet jatkaa työtä tavoitteiden toteuttamiseksi. Toteuttamalla kaupungin nykyistä ilmasto- ja ympäristöohjelmaa määrätietoisesti sekä valmistautumalla ohjelman päivitykseen, voidaan edistää kestävän kehityksen tavoitteita strategisella ja konkreettisella tasolla. Kaupunkistrategia on hyvä selkänoja vastuullisuuden edistämiseksi ja hankkeessa aloitettua työtä on jatkossakin syytä kytkeä vahvasti strategiaan päämääriin sekä muistaa myös viestiä prosessin etenemisestä.

Kuulemalla jatkossakin sidosryhmien näkemyksiä, voidaan löytää ratkaisuja kestävän tulevaisuuden edistämiseksi. Hyvällä vuoropuhelulla ja vertaisoppimalla voi saada parempia tuloksia aikaan ja välttää turhaa vastakkainasettelua. Hankkeessa kehitetty seurantatyö antaa eväät seurannan jatkokehittämiselle sekä ilmasto- ja ympäristöasioiden sisällyttämisen kiinteämmin osaksi kaupungin taloussuunnittelua.

7. Talousraportti

Allekirjoitettu maksatushakemus-PDF (Liite 2) sekä talousraportti-Excel (Liite 3) on toimitettu sähköpostitse erillisinä liitteinä raportoinnin yhteydessä 29.4.2024. Lisäksi hankkeen projektipäällikön Meri-Tuulia Hurrin työsuojimukset (Liitteet 4a ja 4b) on toimitettu samassa sähköpostissa.

8. Suositukset tulevia hankkeita ja ohjelmia varten

8.1. Hankkeessa aloitetun työn jatkaminen

Kestävän kehityksen eteen tehtävää työtä on jatkettava pitkäjänteisesti yli valtuustokausien. Aloitettua työtä tulee jatkaa sinnikkäästi ja pyrkiä löytämään kestävää kasvua ja elinvoimaa Salon seudulla. Hankkeessa tehdyn työn seurauksena kaupungin päätöksenteossa tunnistettiin tarve kestävän kehityksen koordinaattorille. Salossa työtä jatkaa Hiilineutraali Salo 2035 -hankkeen projektipäällikkö.

8.2. Suositukset vastaaville hankkeille

Riittävä resursointi ja hyvä toimintasuunnitelma ovat avaimia onnistuneeseen hankkeeseen. Myös vuoropuhelu ja vertaisoppiminen säästävät paljon aikaa ja vaivaa hankkeita suunnitellessa. Kohti hiilineutraalia Saloa 2035 -hankkeen edustaja osallistui useaan maakunnalliseen sekä valtakunnalliseen kestävän kehityksen webinaariin tai tilaisuuteen, joissa kunnat ja muut kestävyystyötä tekevät tahot jakoivat tietoa omasta toiminnastaan, tarjoten samalla alustoja tehokkaalle vertaisoppimiselle. Aktiivinen osallistuminen ajankohtaisiin tilaisuuksiin antaakin hyvät eväät hanketyölle ja onnistumisille.

9. Johtopäätökset

Hanke oli hyvä ponnahduslauta johtamisen ja seurannan kehittämiseen Salon kaupungilla, joilla päästään lähemmäksi kaupungin strategiassaan asettamia vastuullisuustavoitteita vuodelle 2030. Ilmasto- ja ympäristöjohtamisen suuntaviivojen selkeyttäminen helpottaa kaupungin johtamistyötä sekä käytännön ratkaisujen jalkauttamista kaupunkiorganisaation eri tasoille. Hankkeen myötä tietoisuus kestävästä kehityksestä kasvoi organisaatiossa. Hankkeen jälkeen kestävä kehitys voi lähteä integroimaan tiiviimmin osaksi taloussuunnittelua sekä hankintoja. Hankkeessa aloitettu sidosryhmätyö antaa pohjan kestävän tulevaisuuden käytännönratkaisujen jatkokehittämiselle.